

VASTSELIINA LASTEAED

ÕPPEKAVA

2008

SISUKORD:

1. Üldsätted.....	3
2. Vastseliina lasteaia üldandmed ja kirjeldus.....	4
2.1 . Omanäolisus ja traditsioonid.....	4
3. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted.....	5
3.1. Õpikäsitus.....	6
4. Lasteaia õppe- ja kasvatustöö sisu ja korraldus.....	6
4.1. Päevakava ja planeerimine.....	7
4.2. Õppeaasta töökorraldus.....	8
4.3. Üldised õppesuunad.....	9
5. Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning lapse arengu eeldatavad tulemused.....	10
5.1. Valdkond: MINA JA KESKKOND.....	10
5.2. Valdkond: KEEL JA KÕNE.....	15
5.3. Valdkond: MATEMAATIKA.....	17
5.4. Valdkond: KUNST.....	19
5.5. Valdkond MUUSIKA.....	21
5.6. Valdkond LIIKUMINE.....	24
6. Lapse arengu hindamise põhimõtted.....	26
6.1. Kooliks ettevalmistus.....	26
7. Hinnatavad üldoskused.....	27
7.1. Üldoskuste kirjeldus.....	27
7.2. Hinnatavad üldoskused vanuseti.....	27
8. Erivajadustega laps.....	31
9. Koostöö lastevanematega.....	32
10. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord.....	33

1. Üldsätted

Vastseliina Lasteaia õppekava on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava alusel.

Lasteasutuse õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa lasteaia pedagoogid, kaasates lapsevanemaid.

Vastseliina Lasteaia õppekava kinnitab lasteaia juhataja pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

Lasteaia õppekavas esitatakse:

- Lasteaia üldandmed ja kirjeldus sh. omanäolisus;
- Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted;
- Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus sh. päevakava ja planeerimine, õppeaasta töökorraldus;
- Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning lapse arengu eeldatavad tulemused.
- Lapse arengu analüüsimine ja hindamine
- Hinnatavad üldoskused
- Erivajadustega lapse toetamine
- Koostöö lapsevanemaga
- Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

2. Vastseliina lasteaia üldandmed ja kirjeldus

Vastseliina Lasteaed asub aadressil: Turu 2, 65201

Vastseliina alevik

VÖRUMAA

Telefon 78 51 202

e- post: vastseliina.lasteaed@mail.ee

Vastseliina Lasteaed on valla allasutus ning lasteaed ei ole iseseisev juriidiline isik.

Vastseliina Lasteaed asub Vastseliina vallas. Vastavalt Vastseliina Vallavolikogu 30.01. 2002 määrusele nr 1 on lasteaia teeninduspiirkonnaks Vastseliina valla territoorium.

Tegutsemise aluseks on *Vastseliina Lasteaia põhimäärus*.

Lapse lasteaeda vastuvõtu aluseks on *Vastseliina valla koolieelsetesse lasteasutustesse laste vastuvõtu ja sealt väljaarvamise kord*

Asutusel on *Vastseliina Lasteaia arengukava 2006-2010*.

Rühma laste arvu määramisel lähtutakse Koolieelse Lasteasutuse Seadusest ja hoolekogu otsusest.

2.1 . Omanäolisus ja traditsioonid

Vastseliina Lasteaed asub Vastseliina alevis, mis on ühtlasi valla keskuseks. Vastseliina vald asetseb Võru maakonna kaguosas, Piusa ülemjooksu suureas käärus, Venemaa ja Läti piiri lähedal. Vastseliina Lasteaed alustas tööd 15.oktoobril 1955 aastal Eesti Vabariigi aegses vallamajas, üherühmalisena. Läbi aastate on lasteaed olnud kahe-, kolme- ja neljarühmaline. Alates 1998 aastast asub lasteaed Vastseliina Gümnaasiumi internaadimajas, mis on ümber ehitatud lasteaiaks. Lasteaias on kolm rühma: üks sõimerühm ja kaks aiarühma.

Vastseliina Lasteaias väärtustatakse paikkonna omanäolist loodust ja kultuuritraditsioone. Lapsi õpetatakse hoidma ja austama loodust enda ümber ning väärtustama kultuuripärandit.

- Rahvatraditsioonide tutvustamine ja rahvakalendri tähtpäevade tähistamine.
- Sügise sünnipäeva tähistamine
- Lasteaia sünnipäeva tähistamine
- Isadepäev koos isade ja vanaisadega.
- Advendiaja tähistamine jõulutoas
- Sõbrapäev
- Vastlapäev Raubamäel või lasteaia õuel
- Kevade alguse tähistamine.
- Volbripidu „Väikesed nõiad“
- Emadepäeva tähistamine
- Kord aastas toimub perepidu, mis on seotud tähtpäevaga.
- Ühised spordipäevad kevadel ja sügisel.
- Matkad loodusesse kevadel ja sügisel.
- Ühised ekskursioonid kevadel.
- Teatri- ja kinokülastused Vastseliina Rahvamajas
- Lastekaitsepäev koos Misso, Meremäe ja Obinitza lasteaiaga.
- Personali ühised väljasõidud kord aastas.

3. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted

Vastseliina Lasteaed on koolieelne lasteasutus, mis loob 2-7aastastele lastele soodsad tingimused kasvamiseks ja arenemiseks. Toetab lapsevanemate tegevust lapsele alushariduse omandamise võimaldamisel.

Lasteaia põhiülesanne on lapse ealisi, soolisi, individuaalseid vajadusi ja iseärasusi arvestades:

- luua võimalused ja tingimused selleks, et lapsest kujuneks terviklik isiksus, kes on sotsiaalselt tundlik, vaimselt erk, ennastusaldav, kaasinimesi arvestav ja keskkonda väärtustav;
- hoida ja tugevdada lapse tervist ning soodustada tema emotsionaalset, kõlbelist, sotsiaalset, vaimset ja kehalist arengut.

Õppe- ja kasvatusprotsessi üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös. Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ning emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

Lasteaia põhieesmärgid:

- lapsed on aktiivsed õppijad ja tahavad saada uusi teadmisi;
- lapsed on loovad ja julged oma ideede avaldamisel ning teostamisel;
- lapsed hoolivad kaaslastest, paikkonna kultuurist ja omapärasest loodusest;
- laste arengut toetab lasteaia personal koostöös lastevanematega.

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted:

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- lapse arengut soodustava keskkonna loomine;
- lapsele turvatunde ning eduelamuste tagamine;
- mängu kui lapse põhitegevuse kaudu mõtlemis- ja probleemilahendamisoskuste, eneseväljendamis-, koostöö- ja suhtlemisoskuste, empaatiavõime ja iseseisvuse arendamine;
- üldõpetuslikest põhimõtetest lähtumine;
- kodu ja lasteasutuse koostöö;
- paikkonna looduse ja kultuuritraditsioonide väärtustamine
- teiste kultuuride eripäraga arvestamine

MISSIOON

Vastseliina Lasteaed on eelkooliealistele lastele hoidu ja alushariduse omandamist võimaldav õppeasutus, mis toetab lapse perekonda, soodustades lapse igakülgset arenemist ning tema individuaalsuse arvestamist.

Vastseliina lasteaed pakub alusharidust läbi:

Traditsioonide	Looduse tundmaõppimise
Armastuse	Liikumise
Mängulisuse	Loovuse
Turvalisuse	Usalduse

Põhiväärtused:

- Lasteaias on hool ja armastus, soojus ja valgus
- Tugev ja püsiv personal
- Kvalifitseeritud pedagoogid
- Võimalusterohke ruumikas hoone
- Ümbritsev loodus, põnev mängu- ja õpimaailm
- Mängul põhinev õppe- ja kasvatustegevus
- Lapse individuaalsusega arvestamine
- Tervislik toitumine
- Väljakujunenud traditsioonid

VISIOON

Vastseliina Lasteaed – hea algus isiksuse arenguks.

Vastseliina Lasteaed on vallas ja Võrumaal tunnustatud ja traditsioone hoidev lasteasutus, kus lapsed saavad kvaliteetset alusharidust edukaks toimetulekuks koolis ja elus. Lasteaed arvestab iga lapse individuaalsusega ja arenguvõimalustega.

Meie ideaaliks on lasteaed, mis toimib sõbralikult ja aktiivselt ühise perena, kuhu kuuluvad lapsed, lasteaia töötajad ja lapsevanemad.

Õppe- ja kasvatusprotsess toimub Vastseliina lasteaias eesti keeles.

3.1. Õpikäsitus

- õppimine on elukestev protsess, mis toimub lapsel läbi mängu, suhtlemise, matkimise, loomise, vaatlemise, mõtestamise, katsetamise ja harjutamise kaudu ning pedagoog jälgib ja tunnustab iga lapse edusamme;
- õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestab pedagoog iga lapse võimeid, eripära, kultuurilist tausta, vanust ja sugu ning pedagoog on laste suunaja ja õpikeskkonna looja;
- laps on õppe- ja kasvatustegevuse aktiivne osaleja, teda kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima;
- õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada laste suutlikkust:
 - seostada teadmisi varasemate kogemustega;
 - kasutada teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
 - arutleda saadud teadmiste üle;
 - kavandada oma tegevust, teha valikuid ning õpitut rakendada.

4. Lasteaia õppe- ja kasvatustöö sisu ja korraldus

4.1. Päevakava ja planeerimine

Vastseliina lasteaia päevakava on paindlik, kindlustades lastele päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste vabategevus ja õpetaja poolt planeeritud õppe-kasvatustegevused.

Töö lasteaias algab kõikides rühmades kell 7.00 ja lõpeb 18.00. Kella 18.00-19.00 saab laps olla valverühmas, kui vanem on sellest eelnevalt teatanud.

Päevakavas on kindlad vaid söögiajad:

9.00-9.20 hommikusöök

12.20-13.00 lõunasöök

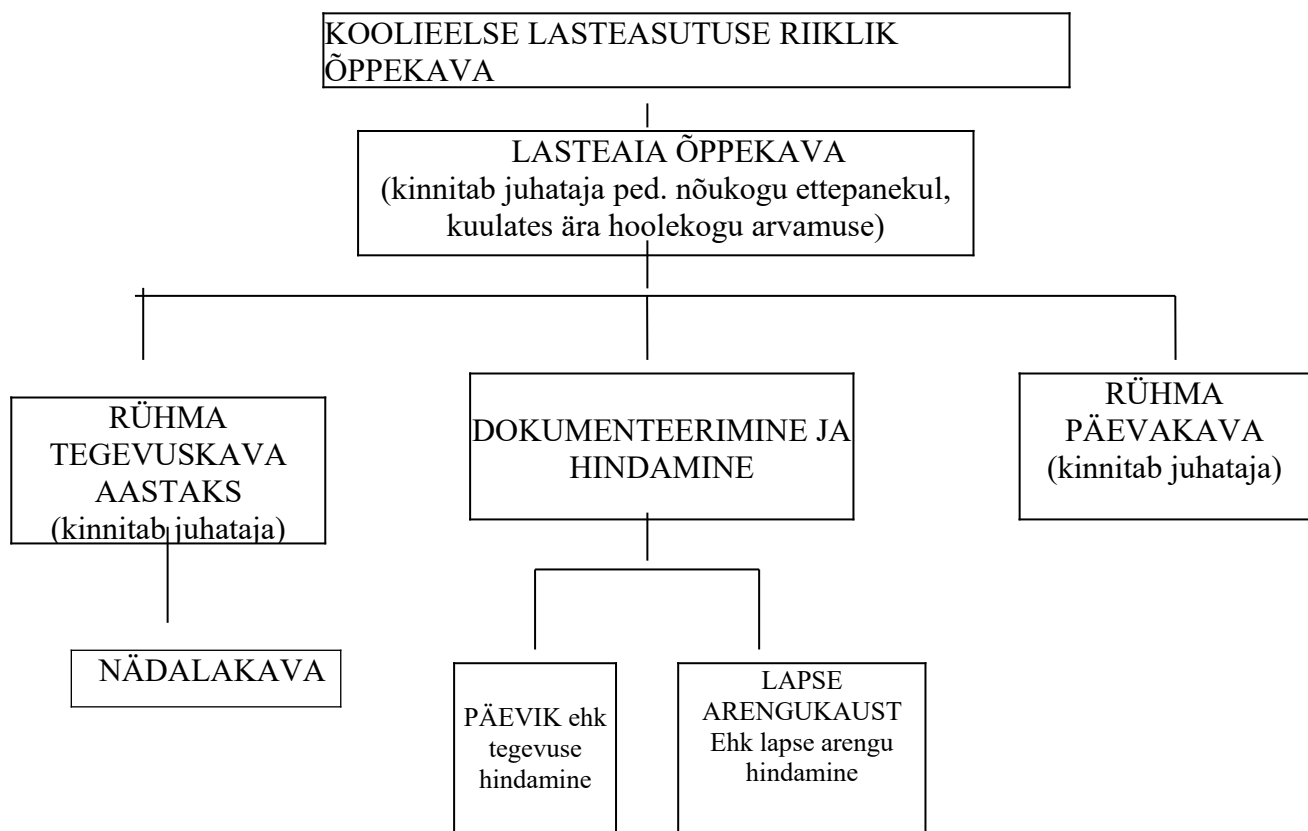
16.00-16.15 oode

Ülejäänud päev möödub lapsel tegutsedes, mängides, õues olles, õppekäikudel käies. Tegevused toimuvad integreeritult. Päev sisaldab 1.5 tunnist puhkeaega. Pedagoog jälgib, et kavandatud tegevuste ja laste vabategevuste vahetamine oleks tasakaalus.

Vastseliina lasteaia õppe-kasvatustöö aluseks on koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava alusel koostatud asutuse õppekava. Sellest lähtuvalt koostatakse rühmades tegevus- ja päevakava.

Kuu teemad on lühidalt lahtikirjutatuna välja pandud iga kuu alguses lastevanematele tutvumiseks. Teemade valikul arvestatakse aastaaega, ümbritseva elu sündmusi, rahvakalendri tähtpäevi ning laste huvi.

Konkreetses plaanis kuu teemadest lähtuvalt tehakse nädal ette, et oleks võimalik arvestada laste huvi jätkumist antud teema osas ning laste poolt välja pakutud teema arendust. Teema areng (pikkus, põhjalikkus, arengu suund) oleneb konkreetsest rühmast ja laste huvist. (Lisa 1)

4.2. Õppeaasta töökorraldus

Lasteaia-aasta algab Vastseliina Lasteaias 01. septembril ja lõpeb 31. augustil. Aktiivne õppeperiood 4-7 aastastele lastele jääb vahemikku 15. september kuni 15. mai, sõimerühmas 01. oktoober kuni 15. mai. Nimetatud perioodil on pedagoogide kavandatud õppe-kasvatustegevusi rühmade tegevuskavades planeeritud soovitavalt ajaliselt järgnevalt:

	Kuni 3 a	3-5 a	6-7 a
Pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused	Kavandatud tegevuse pikkus kuni 10-15 minutit	Kavandatud tegevuse pikkus kuni 15-25 minutit	Kavandatud tegevuse pikkus kuni 25-35 minutit

Õppetegevused juhinevad nädalateemast, millega seotakse kõigi valdkondade sisu. Valdkondadeks on:

- mina ja keskkond
- keel ja kõne
- matemaatika
- kunstitegevused
- muusika
- liikumine.

Nädala jooksul kasutatakse kõiki tegevusliike. Tegevusliikideks on:

- vaatlemine ja uurimine
- kuulamine ja kõnelemine
- võrdlemine ja arvutamine
- lugemine ja kirjutamine
- kujutavad tegevused
- muusikalised tegevused
- liikumistegevused.

Planeeritud õppe- ja kasvatustegevusi valdkonniti on rühmade nädala tegevuskavas alljärgnevalt:

Õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused valdkonniti	Sõimerühm Kuni 3aastased	Noorem rühm 3-5 aastased	Vanem rühm 5-7 aastased
Mina ja keskkond	1-2	2	3-4
Keel ja kõne	2-3	3-4	3-4
Matemaatika	1	1-2	2
Kunst	2	3-4	3-4
Muusika	2	2	2
Liikumine	2	2	2
Tegevuskordade arv nädalas	10-12	13-16	15-18

Laps õpib oma keskkonnas aktiivselt ja praktiliselt tegutsedes. Olulisel kohal on õppimine mängu, kaaslaste ja teiste inimestega suhtlemise ja ümbruses toimuva jäljendamise kaudu. Vastseliina lasteaias peetakse oluliseks laste käelisi tegevusi, sest läbi isetegemise kinnistuvad laste teadmised ja oskused.

Ajavahemikku 01. sept - 01. oktoober sõime laste rühmas ning kõigi teiste esmakordselt lasteaeda tulevate laste seisukohalt ning 01. sept -15. september 4 - 7. aastaste laste seisukohalt, käsitleme kui sisseelamis- ja laste arengu uurimise perioodi, mil tegevus käib nädalaplaani alusel ja põhirõhk on suunatud mängu ning selle kaudu laste tundmaõppimisele.

15. maist kuni 31. augustini on tegevuste planeerijaks laps. Sama kehtib ka jõulude ja aastavahetuse ajal. Sel perioodil on õpetaja vaatleja, kes sekkub laste tegevustesse vaid vajadusel või lapse palvel. Selle ajavahemiku üldisteks tegevusteks on mäng ja viibimine värskes õhus. 31.maist kuni 31.augustini lasteaias planeerimist ei toimu ja päevikut ei täideta.

Õppe-kasvatustöö korraldus võimaldab õpetajal tegutseda lapsega individuaalselt, rühmatöö põhimõttel ja/ või kogu rühmaga koos.

4.3. Üldised õppesuunad

Vastseliina lasteaed tegutseb Johannes Käisi pedagoogilisi põhimõtteid rakendades. Nendeks on:

- üldõpetus
- kodulugu ja vaateõpetus ehk meeltega tunnetamine
- loodusõpetus
- kogemuse läbi õppimine
- isetegevus ja individuaalne tööviis.

Teemaõpe.

J.Käis: Lapse sisemisi jõude vabastab ja paneb liikuma vaid ühtlane terviklik tegevus.

Teemaõppe puhul on tegemist siis, kui käsitlemist leiab teema lühema aja vältel läbi erinevate tegevuste ja valdkondade.

Õpetus toimub *TEEMAÕPPE* puhul mängu kaudu, kus iga kuu või nädal kannab mingit teemat ning läbi selle teema toimuvad erinevad tegevused. Siin on väga suur osa lapse algatusel ja mõtetel, isetegemisel ja kogemuse läbi õppimisel. Täiskasvanu ja laps avastavad ja mõtestavad teemat lahti üheskoos. Teema areng ja käsitlemise ulatus oleneb laste huvist antud teema vastu.

Looduse tundmaõppimisel kasutatakse palju õuesõpet. Paikkona omanäoline loodus ja mitmekülsus annab selleks häid võimalusi. Koduloo õppimisel käiakse õppekäikudel ja ekskursioonidel muuseumis, raamatukogus, rahvamajas ning valla asutus ja ettevõtetes.

5. Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning lapse arengu eeldatavad tulemused.

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja –tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

5.1. Valdkond: MINA JA KESKKOND

Mina ja keskkonna valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

1) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest inimsuhetes, sh

- saab aru, et inimese tervis on väärtus, mida mõjutab eluviis ja ümbritsev keskkond,
- teab, mida on vaja teha selleks, et olla ja jääda terveks,
- mõistab üldinimlikke väärtusi,
- teab, et on olemas erinevad kombed ja traditsioonid,
- saab aru, et turvalisuse tagamiseks tuleb teada reegleid ja neist kinni pidada;

2) väärtustab loodust ja keskkonda hoidvat ja säästvat mõtteviisi, sh

- mõistab taime- ja loomariigi mitmekesisust ning erinevaid elukooslusi,
- saab aru ilmastiku seostest erinevate aastaaegade,ga,
- oskab näha enda ja teiste tegevuse tagajärgi lähiümbruses.

Valdkonna “Mina ja keskkond” sisu:

- sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kod, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad ja kombed, üldinimlikud väärtused, üldtunnustatud käitumisreeglid, tervise väärtustamine, tervislik toitumine, ohuallikad ja ohutu käitumine
- tehiskeskkond: ehitised, kodumasinad, jäätmed, ühissõidukid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus
- looduskeskkond: kodukoha loodus, loodusvaatlused, muutused looduses, elukeskkond ja selle mõju tervisele, inimese mõju loodusele.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

Teema	3aastane	5aastane	7aastane
Mina	Ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime. Vastab õigest küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk Ütleb vastuseks vanuse küsimisele oma ea aastates või näitab seda sõrmedel	Oskab öelda oma nime, vanuse ja soo.	Oskab ennast tutvustada Teab oma kohustusi ja õigusi Kirjeldab enda omadusi ja huve
Perekond ja sugulased	Nimetab pereliikmeid Teab õdede, vendade nimesid	Kirjeldab oma perekonda: pereliikmete nimed, perekonnanimed	Teab pereliikmeid ja lähisugulasi Mõistab, et pered on erinevad Jutustab oma vanavanematest
Kodu	Vastab küsimustele oma kodu ja pereliikmete kohta	Kirjeldab oma kodu: eramu, korter, maja Nimetab kodu asukoha linnas, maal Kirjeldab pereliikmetekoduseid tegevusija nimetab oma kohustusi nende hulgas	Oskab kirjeldada oma kodu ja kodukohta Teab kodust aadressi ja telefoni
Lasteaed	Nimetab rühma nime Leiab rühmas kapi, voodi, käteräti koha Nimetab esemeid rühmas Ütleb küsimise korral kaaslaste ja õpetajate nimed.	Teab lasteaia nime Oskab kirjeldada tegevusi ja mängu Nimetab lasteaia töötajaid ja nende tegevusi Teab oma ja ühise tähendust	Teab lasteaia aadressi Nimetab erinevaid ameteid lasteaias ja nende vajalikkust Kirjeldab rühmareegleid
Kool		Teab, et koolilapsed käivad koolis õppimas	Teab kooli, kui õppimise kohta Oskab kirjeldada, mille poolest lasteaed koolist erineb
Ametid, elukutsed	Nimetab koduseid toimetusi Matkib lihtsamaid töövõtteid Asetab vahendid oma kohale	Nimetab vanemate ameteid Kirjeldab elukutseid oma kodukohas Loetleb tuntumaid töövahendeid Oskab korrastada töökohta	Oskab nimetada elukutseid ja ameteid Teab elukutsete vajalikkust Mõistab töö ja vastutuse tähtsust Soovib osaleda jõukohastes töödes Teab raha otstarvet

Kodumaa, teised rahvused Eestis	Tunneb Eesti lippu ja nimetab lipuvärve. Osaleb kodumaa sünnipäeva üritusel	Teab oma rahvust, keelt ja riigi sümboleid Oskab nimetada erinevaid rahvusi oma kodukohas	Nimetab Eesti riigi sümboleid: lipp, hümn, vapp, lind, lill Teab koduvalla sümboleid Teab Eesti Vabariigi presidendi nime Oskab nimetada teisi rahvusi ja keeli Nimetab Eesti lähinaabreid
Tähtpäevad	Räägib oma sünnipäevast Nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi	Teab tähtpäevi peres Oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid: jõulud, vastlad, mardid, kadrid	Teab eesti rahvatraditsioone ja kombeid Teab tähtpäevi ja nende tähistamist Oskab kirjeldada tähtpäevade tähistamist lasteaias või kodus Oskab nimetada riiklikke pühi ja nendega seotud traditsioone: Riigi aastapäev, võidupüha
Üldinimlikud Väärtused ja käitumine	Teab mõisteid hea ja paha Meeldetuletamise korral tervitab, jätab hüvasti, palub ja tänab	Teab mõistete õige, vale tähendust Teab üldtuntud viisakusreegleid Tunneb ja järgib lauakombeid	Teab mõistet ausus ja oskab vastavalt käituda Oskab järgida käitumisreegleid erinevates olukordades (kaupluses, teatris, jne) Mõistab vastutust oma tegude ja käitumise eest
Sõprus ja abivalmidus	Nimetab sõprade nimesid Lohutab sõpra	Oskab sõpra lohutada ja abistada Oskab andeks anda ja leppida Märkab kaaslast	Oskab luua ja hoida sõprussuhet, teab sõpruse tähendust, kirjeldab sõbraks olemist Kirjeldab tundeid, mis tekivad tülitsetes ja leppides Kirjeldab emotsioone ja tundeid
Ehitised	Tunneb ära oma kodu ja lasteaia ning mõned tähtsamad asutused	Kirjeldab kodumaja ja ruume kodus Nimetab erinevaid ruume lasteaias ning nende otstarvet	Oskab kirjeldada vanaaja kodu ja kõrvalhooneid Nimetab maja ehituseks vajaminevaid materjale Oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust Teab ja nimetab kodukohale olulisi ehitisi.
Kodumasinad	Oskab nimetada lihtsamaid kodumasinaid	Teab kodumasinaid ning nende otstarvet, nendega seotud ohte	Kirjeldab kodumasinaid ja – elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte
Sõidukid	Nimetab erinevaid sõidukeid	Kirjeldab erinevaid sõidukeid ja nende otstarvet	Oskab nimetada või kirjeldada erinevaid töö tegemiseks vajalikke sõidukeid
Jäätmed	Leib loodusest prahti ja toob	Teab, et prügi sorteeritakse	Teab, miks on vaja prügi sorteerida

	selle prügikasti		Mõistab asjade säästliku kasutamise vajalikkust
Tervise väärtustamine		Oskab nimetada tervist hoidvaid tegevusi (liikumine, piisav uni, puhkus jne)	Kirjeldab, mida tähendab terve olemine Teab, mis on haigus Teab, kuidas hoida enda tervist Teab, milline tegevus või käitumine kahjustab tervist
Hammaste tervis	Teab hammaste hooldamise vahendeid	Peseb hambaid täiskavatu juhendamisel Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi	Teab, miks tekivad hambaaugud Järgib hammaste hoidmise ja hooldamise põhimõtteid iga päev
Tervislik toitumine	Nimetab toiduaineid	Nimetab toiduaineid, mida tuleks iga päev süüa	Oskab nimetada toiduaineid, mida peab sööma, et olla terve.
Inimkeha tundmine	Osutab küsimise korral kehaosadele ja nimetab lihtsaid	Oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust	Teab tüdruku ja poisi erinevusi Tunneb ja nimetab inimese siseorganeid (süda, kopsud, magu)
Kodukoha loodus	Tunneb rõõmu looduses viibimisest Oskab osutamise korral nimetada metsa, muru, lille, puu	Oskab nimetada kodukoha olulisemat veekogu Oskab nimetada tuntumaid seeni ja kirjeldada neid, mis kasvavad kodukoha metsas	Oskab kirjeldada kodukoha loodust, nimetada ning iseloomustada metsloomi, koduloomi, putukaid Oskab nimetada teravilju, mida kasutatakse söögiks või mis kasvavad kodukoha lähedal põldudel
Loomad	Oskab nimetada tuttavat looma ja tema kehaosi Oskab nimetada tuttavat lindu Teab, et mõned loomad elavad metsas, mõned kodus	Oskab nimetada tuttavaid loomi, kirjeldada välimust ja öelda kus nad elavad.	Nimetab tuntumaid erineva elupaigaga loomi ning kirjeldab nende välimust
Putukad	Nimetab tuttavaid putukaid (lepatriinu, sipelgas, mesilane)	Teab putukate elupaiku: mesilane ja mesilastaru, sipelgas ja sipelgapesa	Oskab kirjeldada tuttavate putukate välimust ja nende elupaiku
Taimed	Oskab nimetada mõningaid puu- ja aedvilju Oskab nimetada tuttavat lille	Oskab nimetada ning kirjeldada tuttavaid puid, lilli, puu- ja köögivilju	Oskab nimetada ning kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi.
Õo ja päev	Oskab küsimise korral iseloomustada ööd ja päeva	Ristab ning nimetab päeva ja ööd ning seostab taimede ja loomade tegevusega	Kirjeldab oma sõnadega loodust ja inimesi erinevates tsüklites: ööpäev, nädal.

Aastaajad	Oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi: lumi, külm, soe	Oskab nimetada kõiki aastaaegu ja neid iseloomustada	Seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega Oskab nimetada inimesele iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast. Oskab nimetada loomadele ja lindudele iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast
Ilmastik	Oskab nimetada mõningaid ilmastikunähtusi: sajab vihma, paistab päike	Nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid	Selgitab ilmastikunähtuste seost aastaegadega
Inimese mõju loodusele, loodushoid	Teab, et lilli nopitakse vaasi panekuks Teab, et prügi ei visata maha	Mõistab, et elektrit ja joogivett tuleb kokku hoida Mõistab, et on vaja istutada puid ja taimi Oskab hoida looduses puhtust	Suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt Teab, kuidas talvel loomi aidata Teab prügi sorteerimise vajalikkust Soovib osaleda looduse korrastamises
Ohutus ja turvalisus	Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud	Nimetab kohti, esemeid ja aineid, mis võivad olla ohtlikud. Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud Teab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole Teab, et võõrastega ei tohi kaasa minna	Teab ja tunnetab ümbritsevaid ohte. Teab, millised on turvalise käitumise reeglid erinevates situatsioonides Nimetab hädaabinumbri 112 Kirjeldab tegutsemist ohuolukordades Selgitab, kuidas käituda eksinuna linnas või metsas.
Valgusfoor ja tänava ületamine	Teab mõisteid valgusfoor, sõidutee ja kõnnitee	Teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ja nende tähendust Teab, kuidas sõiduteed ületada	Kirjeldab teekonda kodust lasteaeda. Teab, kuidas ületada ristmikku Teab liiklemise erinevusi linnas ja maal
Liiklusmärgid	Teab liiklusmärkide tähtsust	Teab mõningate liiklusmärkide tähendusi	Teab, kuidas käituda ühissõidukist väludes Teab jalgrattaga, rulluisude ja rulaga sõitmise nõudeid
Helkur, turvavöö ja -vöö	Teab helkuri kasutamise vajalikkust	Teab turvavöö ja turvavöö vajalikkust. Oskab kirjeldada, kuidas helkurit kanda.	Teab, kuhu kinnitatakse helkurribad Oskab kirjeldada liiklemise ohtusid erinevates olukordades.

5.2. Valdkond: KEEL JA KÕNE

Õppe- ja kasvatustegevuse eemärgid on, et laps:

- tuleb toime igapäevases suhtluses;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist sõnavara;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise, ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine;
- lapse kõne arengut toetatakse kõigis tegevustes, lapsele luuakse konekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning ta saab ise kõnelda;
- lapsi suunatakse mõisma ning armastama lastekirjandust;
- lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi õpetatakse läbi mängude ja igapäevategevuste.

Valdkonna “Keel ja kõne” sisu on:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

Teema	3aastane	5aastane	7aastane
Suhtlemine	Suhtleb täiskavanuga tegutsemise ajal Esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi. Kasutab erinevat intonatsioone ja hääletugevust. Kommenteerib tegevust 1-2 lausega. Mõistab teksti, mis on seotud tema kogemusega Kordab järele 1-2 realist luuletust.	Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väjaspool tegevust. Suhtleb aktiivselt eakaaslastega. Kasutab rollimängus erinevat hääletugevust. Kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid. Kireldab täiskasvanu abiga tegevust pildil, pildiseeriat. Annab kuulnud teksti sisu edasi suunavate küsimuste abil. Jutustab nähtust, tehtust, sündmustest 3-5 lausungiga. Loeb peast kuni 4- realisi luuletusi. Mõistab teksti, mis pole otseselt seotud kogemuse	Räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskavanu kohta. Kasutab ja mõistab nalja. Kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid. Valib intonatsiooni ja sõnu olenevalt kaassuhtlejast (laps, täiskasvanu). Mõistab kaudseid ütlusi. Jutustab tegevuspiltide järgi, kirjeldab tuttavaid esemeid ja nähtusi, andes edasi põhisisu. Räägib sellest, mida hakkab tegema. Laiendab täiskasvanu suunamisel teksti. Jutustamise ajal parendab ja täpsustab oma teksti.

Grammatika	Mõistab ning kasutab tegevuses 2-4 sõnalisi lihtlauseid. Kasutab kõnes õigest enamikku käändevorme Kasutab kõnes õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme. Kasutab kõnes õigest tegusõna ma- ja da- tegevusnine.	Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid ja põimlauseid. Kasutab kõnes nud- ja tud- kesksõnu(söödud-söönud). Kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid. Kasutab tingivat kõneviisi. Ühildab sõnu arvus ja käändes (karud söövad) Kasutab õigesti enamikku nimisõna käändevorme mitmuses(ilusatel lilledel)	Kasutab kõnes kõiki käändevorme ainsuses ja mitmuses. Märgab grammatikavigu täiskasvanu kõnes Kasutab õigest umbisikulist tegumoodi. Kasutab kõnes õigest osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante (linde, konni, autosid) Kasutab enamasti õigesti laadivahelduslikke sõnu. Kasutab õigesti põimlauseid, mis väljendavadpõhjust, tingimust, eesmärki.
Sõnavara	Kasutab nimisõnu, mis väljendavad objekte, nähtusi Kasutab tegusõnu, millega on kokku puutunud Kasutab kõnes tuttavaid omadussõnu. Kasutab mõningaid üldnimetusi (lapsed, riided)	Kasutab kõnes mõningaid liitsõnu ja vastandsõnu. Kasutab kõnes iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu. Kasutab aega väljendavaid nimisõnu (hommik, päev , õhtu) Moodustab vajaduse korral sõnu uudsete või võõraste objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks	Selgitab kuuldud kujundlike väljendite tähendust oma sõnadega. Kasutab kõnes abstraktse tähendusega sõnu. Kasutab kõnes inimesi ja tegevust ise loomustavaid sõnu. Liidab ja tuletab analoogia alusel keelenormi järgides sõnu. Kasutab õigesti aja- ja ruumisuhteid. Mõistab abstraktseid üldnimetusi õpitud valdkondades.
Häälamine	Kasutab kõnes õigesti tuttavaid sõnu. Hääldeb õigesti enamiku häälikuid (erandid R, S, K, Õ, Ü)	Hääldeb õigest kõiki emakeel häälikud. Hääldeb õigesti 3-4 silbilisi tuttava tähendusega sõnu. Hääldeb õigesti kõiki häälikuühendeid tuttavates sõnades. Hääldeb õigesti tuttavaid võõrsõnu.	Kordab õigesti järele tähenduselt võõraid sõnu. Hääldeb õigesti võõrhäälikuid tuttavates sõnades.
Kirjalik kõne	Vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab pildile. Kuulab jõukohaseid	Tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti. Matkib lugemist ja kirjutamist. Tunneb kuulates ära hääliku häälikute reas ja	Nimetab ja kirjutab enamiku tähti. Veerib kokku 1-2 silbilisi sõnu, pikemates sõnades võib eksida. Häälleb õigesti 1-2 silbilisi

	etteloetu tekste. Eristab kuulmise järgi tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest.	sõnades. Kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne. Kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega (oma nime)	sõnu. Kirjutades märgib õigesti 1-2 silbiliste häälikuühenditeta sõnade häälikustruktuuri. Jagab kuuldud lause sõnadeks, kasutades sõnade arvu märkimiseks abivahendeid. Muudab täiskasvanu eeskujul sõna vältestruktuuri. Tunneb ära luuletuse ja muinasjutu kui kirjandusžanri.
--	--	---	--

5.3. Valdkond: MATEMAATIKA

Õppe ja kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

1) orienteerub ümbritsevate esemete maailmas, sh

- oskab rühmitada esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrrelda hulki,
- oskab järjestada esemeid suuruse ja asenditunnuste järgi,
- mõistab olulisemaid aegruumilisi seoseid ja oskab neid kasutada;

2) saab aru arvude, suuruste ja kujundite mõistetest, sh

- mõistab arvu koostist, seoseid arvude vahel,
- mõistab olulisemate mõõtühikute tähendust,
- suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundimõistete abil.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- innustatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama ning selles orienteeruma;
- last harjutatakse määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes;
- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga;
- suunatakse last ümbritsevat matemaatiliselt kirjeldama;
- toetatakse last üldistuseni jõudmisel ja mõistete kujundamisel.

Valdkonna „Matemaatika” sisu:

1. ASJADE MAAILM: esemete järjestamine, rühmitamine, orienteerumine ajas ja ruumis, hulgad.
2. ARVUDE MAAILM: loendamine, arvud, liitmine ja lahutamine.
3. SUURUSTE MAAILM: suurused, mõõtühikud.
4. KUJUNDITE MAAILM: tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

Teema	3aastane	5aastane	7aastane
Hulgad, loendamine, arvud ja arvutamine	Rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse järgi: kuju, värvus, suurus. Leiab üks ja palju. Loendab asju kolme piires ja vastab küsimusele: Mitu on?	Loendab 5piires, tunneb arvude rida 5-ni. Paaride moodustamisega saab teada, et esemeid on hulkades sama palju ehk võrdselt. Rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse alusel. Võrdleb esemete hulki: rohke kui, vähem kui. Tutvub arvudega 10ni.	Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni. Oskab nimetada antud arvule eelnevat/järgnevat arvu. Liidab ja lahutab 5-piires ning tunneb ja kasutab sümboleid (+, -, =) Oskab koostada matemaatilisi jutukesi kahe etteantud hulga järgi.
Suurused ja mõõtmine	Näeb ja leiab esemetes erinevusi.	Võrdleb kahte eset suuruse, pikkuse ja laiuse järgi. Järjestab esemeid kõrguse järgi. Järjestab 3-4 eset suuruse, pikkuse, kõrguse järgi.	Järjestab kuni 5 eset suurustunnuste järgi. Järjestab paksuse ja raskuse järgi. Mõõdab pikkust, raskust ja vedelikku kokkulepitud mõõtvahendiga. Teab pikkusmõõte cm, m, ja km; massimõõtu kg ning mahumõõtu liiter; rahaühikud kroon ja sent.
Geomeetria- lised kujundid	Leiab samasuguse kujundi Kompimise- veeretamisega eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid.	Eristab ringi, kolmnurka, ruutu ja ristkülikut ning leiab nendega sarnaseid esemeid ümbritsevast.	Koostab mustreid, laob pilte kujunditest. Rühmitab kujundeid värvi, vormi, suuruse järgi. Eristab ruumilisi kujundeid (kuup, kera, risttahukas, püramiid) tasapinnalistest kujunditest.
Orienteerumi- ne ajas	Vestleb ööle ja päevale iseloomulikust	Leiab aastaegadele iseloomuliku. Teab ööpäeva osi: hommik- päev- õhtu- öö. Kirjeldab tegevusi eile- täna- homme.	Kirjeldab tegevusi erinevatel nädalapäevadel ja teab nädalapäevade nimetusi. Teab kuude nimetusi ning enda sünnikuud ja -päeva. Määrab kellaega täis- ja pooltundides. Kasutab õigesti sõnu enne- praegu, noorem- vanem, hiljem- varem.
Orienteerumi- ne ruumis	Orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal- all, kõrval, ees- taga.	Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes. Määrab vasakut ja paremat poolt.	Määrab eseme asukohta teise eseme suhtes. Orienteerub ruumis juhendite järgi ja tasapinnal.

5.4. Valdkond: KUNST

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ning tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja –võtteid.
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- lapsele antakse võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu;
- last suunatakse jägima, vaatlema, uurima ning kasutama saadud tähelepanekuid voolides, joonistades, maalides ja meisterdades;
- teemasse sisseelamiseks kasutatakse mängu, muusikat, lavastust, jutu lugemist;
- arvetatakse, lapse jaoks on oluline loomisprotsess;
- kunstitegevusi korraldatakse ka õues, joonistatakse paberile, kivile, puidule ja liivale;
- analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnanguid.

Valdkonna “Kunst” sisu:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete ning tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- kujundamine: objektile vormi, kuju ja esteetilise lisaväärtuse andmine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine ja meisterdamine;
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest ja kunstist.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

Teema	3aastane	5aastane	7aastane
Kujutamine ja väljendamine	Tunneb rõõmu tegevuses osalemisest. Leiab juhendamise toel sinise, kollase, punase ja roheline värvi.	Kujutab natuurist inspireeritud asju, objekte isikupärase sümbolitega. Jutustab oma piltides tuttavatest asjadest. Valib teostamiseks sobivaimana tunduvad vahendid. Võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb sinist, kollast, punast, rohelist, valget, musta, pruunu, roosat.	Kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone. Püsib töös valitud teemas. Jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegvusest ning omavahelistest suhetest. Rõhutab kõige tähtsat oma töös. Tunneb ümbritsevas esinevaid värve ja nimetab erinevaid värvitoone.

Kujundamine	Kaunistab täppide või joontega ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid.	Koostab elementidest lihtsa mustririba eseme ääri kaunistamiseks. Kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi. Valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šablooni või templi abil omavalitud kohale esemel.	Märgab mustri rütmi ja suudab seda jätkata. Kujundab mustri, arvestades eset. Selgitab omavalmistatud eseme otstarvet. Aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi.
Voolimine	Õpetajat jälgendades muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimismaterjale. Teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid.	Õõnestab ümarvorme, süvendit pöidlaga vajutades. Muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja venitades. Nii ümar- kui ka piklikke vorme töödeldes loob soovitud esemeid. Ühendab voolitud detaile omavahel	Kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära. Valmistab koos õpetajaga uusi voolimissegusid. Niisutab voolingute ühenduskohti esemete tugevdamiseks.
Joonistamine	Tekitab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega erinevaid jälgi, püüdes paberi piirides.	Jooni ja kujundeid ühendades joonistab sümbelitega, mis muutuvad keerukamaks. Joonistab ning värvib pindu värvi- ja viltpliiatsitega, kriitide ja sõega. Kasutab joonistusvahendeid liigse surveta.	Kasutab soovi korral koos erinevaid joonistusvahendeid nende olemusest lähtuvalt. Värvib oma joonistaud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda. Sobitab pindu kattes heledaid ja tumedaid, peeni ja jämedaid jooni.
Maalimine	Tõmbab pintsliga jooni, teeb täppe ning katab pindu. Trüüb näpuvärvidega. Vajutab jäljendeid kattes templi iseseisvalt värviga.	Võtab pintslile vajaduse korral lisaks värvi ja katab pindu. Teeb objektidele väiksemaid detaile pintsli vajutuste ja – tõmmetega. Ei kata maalides juba küllaldaselt kaetud pinda korduvalt.	Segab värve uute toonide saamiseks. Kasutab töös eri jämedusega pintsleid. Vältib värvide määrdumist. Kasutab töös pintsli erinevalt
Meister - damine	Kortsutab iseseisvalt pehmet paberit ning rebib paberist tükke. Katab aluspinna liimiga liimib sinna kujundeid.	Rebib ja lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib neid sõltuvalt tööst. Valib meelepäraseid meisterdamisvahendeid ning neid omavahel	Kujundab või täiendab oma tööd, kleepides sellele erinevast materjalist tükke, objekte. Valib eri materjalide liitmiseks ühendusviise seast oma mõtte teostamiseks sobivamad

		ühendades või materjale kombineeride loob oma töö	või leiab oma võtted. Valmistab lihtsa mänguasja täiskasvanu tegevust matkides.
Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist	Vaatleb pilte, näidistoid, raamatuillustratsioone ja vastab küsimustele.	Vaatleb omal algatusel raamatuillustratsioone ja kunstitöid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust. Jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud, ning nimetab materjale, mida on kasutanud. Suhtub heasoovlikult kaaslaste töödesse.	Märkab teoseid või ümbruses leiduvaid objekte vaadeldes ning kirjeldades detaile ning tajub meeleolu. Fantaseerib ja jutustab teose juurde oma loo. Kasutab raamatuillustratsioone, fotosid ja kunstiteoseid oma töö lähtealusena, luues oma vaba ja isikupärase variandi.

5.5. Valdkond MUUSIKA

Muusikategevuste eesmärgid:

- Laps tunneb rõõmu muusikast.
- Laps tunneb huvi muusika vastu, areneb muusikaline maitse.
- Laps õpib muusikat kuulama, laulma, mängima lastepillidel, liikuma ja tantsima
- Laps tajub rütmi, oskab seostada liikumisega.
- Laps tunneb ja oskab kasutada lastepille.
- Areneb individuaalse ja kollektiivse muusitseerimise oskus.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- pakutakse lapsele võimalust avastada end ja maailma läbi helide.
- Õppetöö toimub läbi kogemuse ja tunnetuse, oluline roll on kõigi meelte rakendamine muusikaõppes;
- Töö planeerimine läbi erinevate valdkondade, seoste loomine päeva või nädala-Teemaga;
- Arvestatakse laste individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele

Valdkonna „Muusika” sisu:

- muusika kuulamine
- laulmine
- rütmiline tegevus, pillimäng
- muusikalis -rütmiline liikumine

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Teema	3aastane	5aastane	7aastane
Muusika kuulamine	Vaikuse ja õpetaja laulu kuulamine, loodushäälte kuulamine läbi erinevate võimaluste, pillimängu ja instrumentaalpalade kuulamine, erinevad karakterid ja muusikapalade kuulamine, meeleolumuusika kuulamine.	Erineva karakteriga muusikapalade ja laulude kuulamine , erinevate rütmide eristamine. Eesti rahvamuusika kuulamine. Eesti rahvapillidel eesti rahvaviiside kuulamine. Vaikusemängud loodushääled, hääled meie ümber. Muusikapalade iseloomustamine- piduluk, hoogne Mõisted rahvalaul, rahvatants, rahvamuusika. Rahvapillid- vilepill, torupill, kannel	Teadmine, et muusika kuulamine algab vaikusest. Loodushäälte kuulamine – äratundmine, nimetamine, iseloomustamine. Muusika sügavam iseloomustamine mõistete: mõtlik, laulev, elav, hoogne abil. Mõningate heliloojate tutvustamine seoses nende loominguga: G. Ernesaks , A. Vivaldi jt Eesti Vabariigi hümn ja laulu „ Eesti lipp“ kuulamine. Dünaamika eristamine kuulatavates muusikapalades, tämbriline kuulamine hääle ja instrumendi abil.
Laulmine	Laulmisele ergutamine, huvi tekitamine laulmise vastu, õpetaja hääle jälgendamine. Kooslaulmisele ergutamine, lihtsate laulude järellaulmine keskmistel helikõrgustel.	Õige hingamine ja diktsioon, rütmiline täpsus. Häälte imiteerimine ja matkimine. Laulmine ilmekalt vaba , loomuliku häälega; naljatlevalt, hoogsalt, laulvalt , voolavalt. Ansambelitunnetus-rühma koostöö. Esinemisjulguse saavutamine.	Kõne ja tekstiharjutused, kõnekoor.Kajamängud, nimemängud jt. Ühtlase tempo saavutamine, pikema vältusega helide väljapidamine, ansambelitunnetus terve rühma koostööna Laulmine üheskoos, võimalikult intervallipuhtalt, ilmekalt ja kindla rütmiga. Laulmine vahelduvalt häälega ja mõttes ühesugust tempot hoides. Mõisted helilooja, rahvalaul. Mõisted :eesti laulud ja teiste rahvaste laulud
Rütmiline tegevus, pillimäng	Tutvumine lihtsate rütmipillidega , õpetaja muusikapala või laulu saatmine kõrinat, tamburiini, kõlapulkadega, marssides rütmi kaasa löömine.	Sõnarütmi ja kehapilli kasutamine:sõrmemängu d, kajamängud, liisusalmid,mõistatused. Rütmipillide tutvustamine; nende õige hoid ja mänguvõtted- kõlapulgad, tamburiin, kelluke, väike trumm, metallofon. Kehapillil- plaksud,	Rütmipillide õige hoid,mänguvõtted: triangel, kõlapulgad, tamburiin, trumm,kelluke. Pillide kasutamine eel- ja järelmänguks, vahemänguks. Rütmilise täpsuse taotlemine kaasmängus. Iseseisev rütmide ja loovmängude väljamõtlemine. Õpitud pillide kasutamine

		patsud, rõhksammud, nipsud jt. Rütmipillide kasutamine eel- ja järelmänguks. Rütmilised kajamängud. Rütmitelefon . Pillide rakendamine vahemängudes. Rütmilise täpsuse taotlemine	laulude või muusikapalade rütmisaadetes. Rütmilised kajamängud, kehapill rütmisaadetes, meloodilised kajamängud. Meloodilised pillid: kellamäng, süntesaator . Tämbri- ja dunaamilise kuulmise arendamine Mõiste orkester. Meloodiapillide ja segaorkestris mängimine. Fraasi- ja motiivitunnetuse arendamine.
Muusikalis-rütmiline liikumine	Õpetaja laulu või muusika saatel kõndimine, jooksmine, hüppamine Lihtsamate tantsuliigutuste sooritamine: plaksutamine, lehvitamine, rõhksamm, poolkük, põlveplaks, keerutused ühe- ja kahekaupa, ring joonel liikumine , õpetaja järel liikumine.	Hüpleval tantsusammul liikumine, rõhksamm, põlvest vetrumine, sulghüpped. Liigutuste sooritamine erinevas tempos, matkivad liigutused ja liikumine. Liikumine ja tantsuliigutuste sooritamine paarilisega. Liikumine suunamuutustega, matkiv liikumine, vaba liikumine, ühtlane liikumine ringi keskele ja tagasi. Liikumistel ühtlase vahe hoidmine, paarilise leidmine kindlal osal. Laste iseseisev tantsulooming eneseväljendamine.	Liikudes tempo kiirenemise ja aeglustumise jälgimine. Paarilise leidmine kindlal osal. Hüpaksammuga käevangus keerutamine. Rütmiline, hoogne marss ringis. Käte kaasa plaksutamine tajudes erinevaid helikõrgusi. Rütmikas jooks , mitmesugused hüpped. Kõnd või jooks muusika järgi liikumissuuna muutmisega lähtuvalt muusika dunaamikast. Sujuvad liigutused kätega, plaksutamine mitmesuguses rütmis. Tantsusammud: ees- ja külggalopp, hüpaksamm, vahetus- ja polkasamm, käärhüpe. Liikumine vastavalt muusika rütmi iseloomule. Omaloominguliste liigutuste sooritamine, vahenditega ja ilma. Orienteerumine ruumis – paaride, ringide, kolonnide moodustamine. Täpsuse , rütmikuse ja kujundlikkuse taotlemine liikumises.

5.6. Valdkond LIIKUMINE

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid :

- tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele
- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid

Õpisisu:

- liikumisalased üldteadmised
- põhiliikumised
- liikumismängud
- erinevad spordialad
- tants ja rütmika

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevusi reguraalselt korrates;
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega;
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: kui kehalisi harjutusi tehakse korrapäraselt, kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- ergutatakse last oma oskusi , võimeid ja koostööd hindama, kaaslast arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema ning mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- arendatakse põhiliikumisi, koordinatsiooni, rühti, tasakaalu, liikumisvõimet ja peenmotoorikat

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Üldteema	3- aastased	5- aastased	7- aastased
Liikumis- teadmised	Arvestab rühmakaaslasti aktiivses tegevuses; Sooritab harjutusi aktiivselt ja entusiastlikult Liigub õpetaja juhendamisel ohutult;	Sooritab harjutusi õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi; Õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise; Järgib meeldetuletamise korral hügieeninõudeid; Teab spordivahendite nimetusi ning kasutab erinevaid spordivahendeid ohutult, sobival viisil ja kohas;	Talub kaotust võistlusmängudes; Mõistab hügieeninõuete olulisust; Õnnetuse või ohu korral teab, kuidas kutsuda appi täiskasvanu; Nimetab erinevaid spordialasid ja mõne tuntuma Eesti sportlase; Keskendub sihipärasele kehalisele tegevusele; Liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest;
Põhi- liikumised	Ronib ning roomab üle ja läbi väikeste takistuste;kõnnib piiratud pinnal; Säilitab	Teeb harjutusi väikevahenditega; Sooritab tasakaalu nõudvaid harjutusi;	Sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised; Säilitab paigal

	kõndides ja joostes sihi; Hüpitab käes palli ning jälgib selle suunda ; Sooritab põhiliikumisi, Säilitab liikudes tasakaalu tasakaalu-pingil kui ka vähendatud pinnal; Jookseb veereva vahendi järgi;	Kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes;	olles ja liikudes tasakaalu; Kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvates harjutustes kasutab domineerivat kätt;Ronib varbseinal vahelduv-sammuga ning täidab lisaülesandeid;
Liikumismängud	Mängib matkiva sisuga 1-2 reeglga kõnni- ja jooksumänge; Mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu;	Mängib kollektiivseid võistlusemänge; Osaleb jõukohastes teatevõistlustes; Mängib 2-4 reeglga liikumismänge; Tunnustab nii enda kui ka vastasmeeskonna edu;	Organiseerib ise liikumismänge; Peab kinni mängureeglitest; Võistleb kombineeritud teatevõistlustes; Mängib sportlike elementidega mängu (jalgpall)
Spordialad	Sooritab võimlemis-harjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega; Teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ning kaaslastega; Teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi; Veab tühja kelku; Sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla;	Teeb vahenditega (palliga jne) harjutusi eakohaselt tehniliselt õigesti; Valitseb oma liigutusi koordineerimise ja tasakaalu nõudvaid harjutusi tehes, Sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi, Hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, viirus, ringis; Veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast;	Valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui ka tänaval. Orienteerub mänguväljakul ning sooritab kujundliikumisi , olles kolonnis esimene; Sooritab painduvust kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi; Säilitab dünaamilistes harjutustes tasakaalu; Osaleb kelguvõistlustel; Sõidab nõlvakust alla põhiasendis;
Tants ja rütmika	Kõnnib jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi; Sooritab õpetaja juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos;	Jäljendab liikumisega erinevaid rütme; Liigub muusika järgi iseseisvalt ja vabalt; Plaksutab ja liigub vastavalt rütmile;	Sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslasega ; Väljendab liikumise kaudu emotsioone;
Vaba aeg	Mängib vabamängus iseseisvalt;	Algatab iseseisvalt mängu; Kasutab spordi ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt;Tegutseb iseseisvalt lasteaia õuealal.	Suudab sõita kahe rattalise rattaga; Tegutseb iseseisvalt koduümbruse mängu- ja spordiväljakul.

6. Lapse arengu hindamise põhimõtted

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegvuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatuprotsessist. Pedagoogid viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegvuse valdkondade tulemused.

Samas ei tohi unustada, et lapse erinevad arenguvaldkonnad on omavahel väga tihedalt seotud ning mistahes uurimise tulemused ei peegelda inimest kogu tema terviklikkuses ja isikupäras. Arengu jälgimise vahendit saame kasutada vaid abivahendina isiksuse tundmaõppimisel ja suunamisel.

Laste arengu hindamiseks kasutatakse järgmisi meetodeid: vaatlus, vestlus, laste tööde kogumine mappi, teste ja lapse arengu hindamise tabeleid (Lisa)

Lapse areng fikseeritakse lapse arengu kaustas „Isikuandmete kaitse seaduses” sätestatud tingimustel. Vähemalt üks kord aastas pakuvad rühmaõpetajad lapsevanemale välja võimaluse arenguvestluse pidamiseks. Sellisel vestlusel vahetavad õpetaja ja lapsevanem informatsiooni lapse arengust ning lepivad kokku edasise koostöö eesmärkides. Õpetaja toetub taolisel arenguvestlusel konkreetse lapse kohta aasta jooksul tehtud märkmetele.

6.1. Kooliks ettevalmistus.

Lapse ettevalmistamine kooliks algab juba enne lasteaeda tulekut ja jätkub ühtse järjepideva protsessina kuni kooli minekuni. Oluline on lapse igakülgne valmisolek koolis õppimiseks. Lasteaed lähtub õpetamisel valdkondade õpitulemustest ja riiklikus õppekavas ettenähtud pädevustest, mida laps peaks olema omandanud kooliminekuks ehk, siis 6-7a. Tihedat koostööd tehakse lapse vanematega, kes on lapse arengu eest vastutavad ning lasteaed toetab neid. Kooliküpsuse hindamisel kaasatakse võimalusel meeskonda logopeed, kes aitab lapse taset määrata ja annab vajadusel nõu ning soovitusi edasiseks.

Laste, kes on lasteaeda tulnud alles viimasel aastal enne kooli, arengutasemega ja teadmistega erinevates ainevaldkondades tutvub õpetaja 1.septembrist kuni 1.oktoobrini. Vajadusel tehakse talle individuaalne arengukava lähtudes tema arengutasemest. Seda tuleb teha selleks, et saavutada lapse igakülgne valmisolek kooliks.

Teisel poolaastal tuleb lasteaeda tulevane esimese klassi õpetaja lastega tutvuma. Pärast seda käivad lapsed iga kuu korra koolis, tutvumas koolimaja ja õpetajaga. Märtsis või aprillis toimub koosolek koolieelikute vanematele, kus nad saavad tutvuda esimese klassi õpetajaga ja kooli ootustega nii lastel kui vanematele.

Lapse vanemaid, kelle laps ei saavuta kooliminekuks mingitel põhjustel kooliküpsust, teavitatakse võimalusest taotleda koolipikendust Võru Maavalitsuse nõustamiskomisjoni kaudu.

7. Hinnatavad üldoskused

7.1. Üldoskuste kirjeldus

Õpi – ja tegutsemisoskused

Eelkoolieas on lapse tegevuse põhivormiks mäng. Laps omandab ja kinnistab mängu käigus uut informatsiooni, oskusi, peegeldab neis tundeid ja soove, õpib suhtlema eakaaslastega, omandab sotsiaalseid kogemusi ja käitumisreegleid.

Kõne- ja tunnetustegevus

Kõne on keele põhiline avaldumisvorm. Kõne ja tunnetustegevuse all mõistetakse lapse üldiste kognitiivsete võimete, spetsiifiliste lingvistiliste võimete ja lapse keelelise kogemuse vahelist interaktsiooni.

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega arusaadavalt ja efektiivselt suhelda, tajudes suhtlemisprotsessis nii iseennast kui partnereid, luua suhteid ja võtta omaks ühiskonna aktsepteeritud norme ja reegleid. Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Sotsiaalsete oskuste arengut kirjeldatakse lähtuvalt alljärgnevatest tunnustest:

1. teiste inimeste tajumine ja selle mõistmine (emotsioonid ja mõtted, empaatia);
2. enda tajumine (emotsioonid, käitumine, nende adekvaatsus ja kontroll, enese teadvustamine);
3. suhted (sõbrussuhted, koostöö, prosotsiaalne käitumine);
4. reeglitele allumine ja sotsiaalsete normide omaksvõtmine.

7.2. Hinnatavad üldoskused vanuseti

Üldoskused kolmandaks eluaastaks

Õpioskusi ja tegutsemisoskusi väljendavad järgmised suutlikkused:

1. laps hangib uusi muljeid ja kogemusi, avastab uusi asju ja põhjuslikke seoseid; laps loob ja säilitab tegevusmotivatsiooni, planeerib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga; lapse tegevust suunab ja reguleerib täiskasvanu kõne kaudu;
2. laps tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui neid kujutavate sümbolitega;
3. laps kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi ning mälupilte nii konstruktiivses mängus kui lihtsas rollimängus;
4. laps mängib mõnda aega koos teistega ja järgib lihtsamaid reegleid;
5. laps keskendub tegevusele lühiajaliselt, tema tähelepanu on ebapüsiv;
6. laps klassifitseerib ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi;

7. lapsel on ettekujutus arvumõistest ja värvuste nimetustest;
8. laps leiab võrdluse alusel asjades ühiseid ja erinevaid jooni ning nendevahelisi seoseid;
9. lapse ettekujutus oma teadmistest ja oskustest on ebarealistlik;
10. laps omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ja mudelilt õppimise kaudu; ta vajab tagasisidet oma tegevusele;
11. laps käsutab omandatud teadmisi sarnases situatsioonis ja kontekstis.

Kõnet ja tunnetustegevusi väljendavad järgmised suutlikkused:

1. laps on omandanud kõik keele baasüksused;
2. laps suhtleb täiskasvanuga peamiselt kõne vahendusel tegevuslik-situatiivses vormis;
3. laps tegutseb kontakti loomise ja säilitamise eesmärgil sihipäraselt;
4. laps algatab vestlust erinevate partneritega erinevatel teemadel; tajub, mida teised teavad ja mis on neile uus;
5. laps osaleb dialoogis;
6. laps teeb lihtsamaid üldistusi nähtavate objektide ja tunnuste alusel
7. laps reguleerib ja planeerib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatud kõne (egotsentrilise) vahendusel;
9. laps täidab lihtsamaid suulisi korraldusi osaliselt ka ilma toetava tajuväljata;
10. laps huvitub asjadevahelistest põhjuslikest seostest ja käsutab info hankimiseks keelt nii tajutavate kui väljaspool tajuvälja olevate asjade kohta;
11. laps toetub kõneledes mälule käsutades minevikuvorme;
12. laps jälgib lihtsaid lugusid ja eristab kogemusele tuginedes realistlikke sündmusi väljamõeldutest;
13. laps saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest;
14. lapse mõtlemine toetub kaemuslik-praktilisele tegevusele

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

1. laps saab aru, et erinevatel inimestel võivad olla temast erinevad tunded ja põhiemotsioonid;
2. lapsel on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus;
3. laps väljendab tugevaid emotsioone, oma mina;
4. laps võib karta tundmatuid ja uusi asju;
5. laps tahab igapäevastes situatsioonides ise otsustada valikute üle ja üritab neid ka täide viia;
6. lapse enesekindlus on kõikuv, selle saavutamiseks vajab ta turvalisust, tunnustust, rutiini ja reegleid;
7. laps osaleb ühistegevuses täiskasvanuga, teisi lapsi pigem jälgib, tegutseb nendega kõrvuti;
8. laps jagab mõnikord oma asju ka teistega, valdavalt on ta siiski omandihoidja;
9. laps loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos;
10. laps täidab lihtsamaid igapäevaelulisi rutiine;
11. laps järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid, jälgendab igapäevaelulisi rolle ja kogemusi, toetudes eeskujudele

Üldoskused viiendaks eluaastaks

1. laps tegutseb lühiajaliselt iseseisvalt, kuid vajab veel täiskasvanu abi tegutsemiskindluse saavutamisel ja hoidmisel;
2. laps reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga;
3. laps tegutseb koos teistega, tema tegutsemismotivatsioon on olulised eakaaslased;
4. laps eksperimenteerib, konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, käsutades nii sümboleid, kujutlusi kui konkreetseid objekte;
5. laps osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes;
6. laps keskendub huvipakkuvale tegevusele mõnikümmend minutit;
7. laps oskab vaadelda, märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;
8. laps eristab rühmi ja oskab neid võrrelda;
9. lapsel on ettekujutus numbritest ja tähtedest kui sümbolitest;
10. laps omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ja lahendab probleeme;
11. laps käsutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuitiivselt lihtsamaid meeldejätmise viise (mälustrateegiaid);
12. laps käsutab omandatud teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudes kui sarnases kontekstis.

Kõnet ja tunnetustegevusi väljendavad järgmised suutlikkused:

1. laps suhtleb täiskasvanuga kõne vahendusel situatsioonivälises tunnetuslikus vormis ja eakaaslastega tegevuslik-situatiivses vormis;
2. laps arvestab erinevaid partnereid vestlusesse lülitumisel ja keelevahendite valimisel;
3. laps väljendub laiendatud liht- või liitlausetega;
4. laps hakkab käsutab sisekõnet tegevuse planeerimisel ja reguleerimisel;
5. laps käsutab keelt oma käitumise reguleerimiseks enam aktiveerivas kui pidurdavas rollis;
6. laps teeb analoogiaid tuginedes järeldusi mõnede üldiste omandatud printsiipide põhjal;
7. laps räägib asjadest, mis pole kohal, mis toimusid minevikus või toimuvad tulevikus, fantaseerib;
8. laps saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest, alluvusest ja üldistusastmest, oskab võrrelda;
9. laps lahendab keele abil ülesandeid, probleeme ja jõuab kokkuleppele;
10. laps mõtleb meenutades, tema mõtlemine on nii kaemuslik-praktiline kui kaemuslik-kujundiline.

3. Sotsiaalseid ja enesekohaseid oskusi väljendavad järgmised suutlikkused:

1. laps hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
2. laps väljendab oma emotsioone ja räägib nendest;
3. laps suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt, orienteerub oma suutlikkuses;
4. laps suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest;
5. laps on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut;

6. laps imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, käsutades sotsiaalset keelt ja maneere;
7. laps eelistab soole vastavaid mängu;
8. laps naudib gruppi kuuluvust ja eakaaslaste seltsi, on kooperatiivne ja teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab;
9. laps aktsepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi; jälgib reeglite täitmist teiste poolt; arusaamatuste lahendamiseks;
10. laps oskab avalikus kohas sobivalt käituda, ta teab, mida tohib, mida mitte.

Üldoskused seitsmendaks eluaastaks

Õpioskusi ja tegutsemisoskusi väljendavad järgmised suutlikkused:

1. laps toetub tegutsedes oma tegevuse kohta tulnud tagasisidele, eakaaslaste antud hinnangutele ja võrdlusele teistega;
2. laps organiseerib, planeerib oma igapäevaseid tegevusi ja tuttavat lähikeskkonda, seab eesmärgi, üritab tegutseda sihipäraselt ja viia alustatud tegevused lõpuni;
3. laps suudab reguleerida oma emotsioone ja käitumist;
4. laps püstitab uudsetes olukordades täiskasvanu sõnalise juhendamise abil eesmärgi ja valib tegutsemisstrateegiad;
5. laps katsetab, konstrueerib ja uurib käsutades oma teadmisi ja varasemaid kogemusi uues vormis ja kombinatsioonis;
6. laps osaleb erinevates mänguliikides, järgib reegleid;
7. laps keskendub samaaegselt mitmele tegevusele või stiimulile, on suuteline kestvamaks tahtepingutuseks;
8. laps loob uusi seoseid kuulamise, nägemise, eeskuju tegutsemise ja seletuste kaudu;
9. laps orienteerub oma teadmistes, märkab detaile ja seoseid, olulist suudab teadvustada täiskasvanu abiga;
10. laps oskab suunamise ja õpetamise korral käsutada lühiajaliselt õppimise strateegiaid;
11. laps teab ja käsutab tähti ja numbreid kui sümboleid, kirjutab, teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid;
12. laps tajub asju, sündmusi tervikuna, saab aru asjadevahelistest seostest ja klassifitseerib erinevatel alustel;
13. laps käsutab teadmisi uute ülesannete lahendamisel nii uudses kui sarnases kontekstis, kuid vajab juhendamist ja abi seoste loomisel eelnevaga.

Kõnet ja tunnetustegevusi väljendavad järgmised suutlikkused:

1. laps suhtleb täiskasvanuga kõne vahendusel, käsutades valdavalt situatsioonivälist-isikulist suhtlemisvormi;
2. laps käsutab arutlevat dialoogi omavahelises suhtlemises eakaaslastega;
3. laps huvitub sotsiaalsetest suhetest, räägib enam iseendast ja tunneb huvi teiste vastu;
4. laps arutleb eetiliste probleemide üle;

5. laps käsutab uute teadmiste omandamisel ja kinnistamisel valdavalt keelevahendeid;
6. laps käsutab keelt oma käitumise reguleerimiseks nii aktiveerivas kui pidurdavas rollis;
7. laps suudab tegutseda instruktsioonide järgi, leida ja tuletada ülesande selle sisust;
8. laps teab oma mälu võimalusi ja piiranguid, kordab teadlikult üle meeldejäetavat materjali;
9. laps oskab leida lihtsamaid loogilisi seoseid, loogiliselt arutleda;
10. laps käsutab nii kaemuslik-kujundlikku kui verbaalset mõtlemist;
11. laps tunneb enamikku tähti ning veerib lühikesi sõnu; kirjutab etteütlemise järgi lihtsamaid 1-2silbilisi sõnu.

Sotsiaalseid oskusi väljendavad järgmised suutlikkused:

1. laps mõistab teiste inimeste tundeid ja neid tähistavaid mitteverbaalseid sotsiaalseid vahendeid ja märke;
2. laps hoolib väiksematest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
3. laps suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida, oskab ka teistega arvestada;
4. laps suudab tegutseda iseseisvalt, sõltub vähem oma vanematest;
5. laps püüab kõiges hakkama saada, on tundlik oma ebaõnnestumiste ja teiste hinnangute suhtes; otsib vastastikust mõistmist ja kaasa elamist oma tunnete;
6. laps vastutab enam oma tegevuse eest, räägib oma plaanidest ja kavatsustest;
7. laps loob sõprussuhted;
8. laps omandab grupi reeglid ja arvestab grupi vajadustega;
9. laps suhtub teiste laste tegevusse tolerantsemalt;
10. laps algatab manguja tegevusi;
11. laps talub muutusi ja lahusolekut vanematest siiski on ta uues situatsioonis ebakindel, võib tõmbuda endasse;
12. laps arutleb lihtsamate eetiliste probleemide üle;
13. laps teeb vahet hea ja halva vahel nii enda kui teiste juures.

8. Erivajadustega laps

Erivajadustega laps vajab pikema või lühema aja jooksul oma erilise vajaduse tõttu suuremat tähelepanu.

Erivajadusega on laps, kellel on diagnoositud mõni füüsiline, vaimne või sensoorne puue või käitumishäire. Samuti kuuluvad siia alla eriandekusega (näiteks muusikaline eriandekus) lapsed, teisest kultuuri- ja keelekeskkonnast pärit lapsed ja ka erinevatel põhjustel koolipikendust saanud lapsed.

Eesmärk: Laps saab aluse oskustele iseseisvalt toime tulla ja elada täisväärtuslikku elu koos oma erivajadusega.

Töö põhimõtted:

1. Erivajadusega laps võtab osa rühma ja lasteasutuse ühistest ettevõtmistest vastavalt oma tasemele.
2. Laps õpib ja mängib teiste lastega koos.
3. Laps omandab teadmisi vastavalt tema arengutasemele ja arengukiirusele.

Erivajadusest annavad teada lasteasutuse juhatajale lapse vanemad. Vastavalt lapse arengu jälgimisel saadud tulemustele teevad õpetajad vajadusel lapsevanemale ettepaneku lapsega spetsialistide poole pöördumiseks ja erivajaduse kindlaksmääramiseks.

Erivajadusega lapsega tegelevad õpetajad töötavad vajadusel välja individuaalse õppekava vastavalt lapse erivajadusele ja arengutasemele.

Lapse õpetajad teevad koostööd lasteaia liikumis- ja muusikaõpetajaga ja logopeediga. Vajadusel leitakse võimalus tegeleda lapsega individuaalselt.

Tihedat koostööd tehakse ka lapse vanematega, et õigeaegselt ja tulemuslikult aidata erivajadusega last.

9. Koostöö lastevanematega

Perekond vastutab lapse kasvamise ja arenemise eest ning lasteaia töötajad austavad perekonna kasvatuspõhimõtteid. Lapse arengu soodustamiseks tehakse koostööd lapsevanemaga. Sellele aitab kaasa vastastikune usaldus ja lugupidamine ning avatud suhtlemine.

Lapsevanemale tutvustatakse lasteasutuse õppekava, rühma aasta- ja nädala tegevuskavasid. Samuti on võimalus osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamisel ja läbiviimisel. Lapsevanem annab lasteaia tegevuse kvaliteedile hinnangu. Selleks korraldab lasteaed kevaditi rahulolu küsitluse nii lapsevanematele kui ka lastele.

Igal sügisel toimub lastevanemate üldkoosolek kus tehakse kokkuvõtte eelmisest õppeaastast ja tutvustatakse vanematele uue õppeaasta prioriteete ning eesmärke. Rühmade lastevanemate koosolekud toimuvad igal sügisel oktoobris, kus arutatakse ühiselt uue õppeaasta olulisemaid tegevusi. Uutele lastevanematel, kelle lapsed tulevad sügisel sõimerühma korraldavad õpetajad maikuus koosoleku, kus vanem tutvub lasteaia põhimõtetega, rühmaga ja õpetajatega.

Õpetaja teavitab lapsevanemat regulaarselt lapse arengust ning kaasab ta hinnangu andmisse, samuti toetab ja annab nõu kasvatusküsimustes.

Soovituslikult vähemalt korra aastas viib õpetaja vanemaga läbi arenguveestluse. Selle eesmärgiks on saavutada kooskõla kodu ja lasteasutuse tegevuse eesmärkides ja põhimõtetes. Arenguveestluse käigus antakse kahepoolset tagasisidet lapse arengust ning kavandatakse mõlemapoolsed edasised tegevused lapse arengu toetamisel.

10. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Vastseliina Lasteaia õppekava on arenev dokument, mis muutub koos ajaga.

Õppekava parandus- ja muudatusettepanekuid võivad esitada kõik pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu liikmed.

Õppekava uuendamise korra eest vastutab lasteaia juhataja

Õppekava rakendatakse alates 1.september 2009.a.